Jeugdtheater recensie

Theater Artemis raakt de kern van het moderne ouderschap

Theater Artemis
Dans is lekker ritmisch bewegen op muziek
★★★★

Ouders die weleens middenin de nacht naar een uithoek van de stad zijn gereden om hun feestende pubers op te halen, moeten de nieuwste voorstelling van regisseur Jetse Batelaan zeker niet overslaan. Met absurde humor neemt hij de hedendaagse opvoeding op de hak.

Dans is lekker ritmisch bewegen op muziek, zo luidt de titel, maar in het eerste deel van de voorstelling danst alleen het decor. Op een dreunende techno-beat schudt links op het toneel een feesttent heen en weer. De zwartplastic panelen daarnaast schuiven op de maat van de muziek van links naar rechts en tussendoor rolt er een haspel over het toneel of valt er een swingend stekkersnoer naar beneden. Net als het publiek zich begint af te vragen of dit zo door blijft gaan, klinkt er een vrouwenstem. “Ik sta op de parkeerplaats. Komen jullie zo naar buiten?”

> Met absurde humor wordt de hedendaagse opvoeding op de hak genomen

De degelijk geklede moeder – gezondheidsschoenen onder een robuuste rok – is maar kort zichtbaar tussen de bewegende decordelen. Hoopvol kijkt ze om zich heen of ze haar kinderen al ziet verschijnen. Terwijl het muziekvolume aanzwelt en de tijd verstrijkt, komen er twee wachtende vaders bij. De een in een afgezakte corduroybroek en de ander met een sleutelbos aan zijn riem. Alsof ze er zelf geen controle over hebben, begint er van alles aan hen te bewegen. Eerst wipt de bril van een vader op en neer, dan danst de sjaal van de moeder rond haar hals. Even later beginnen de heupen van de ouders te swingen, maar ondertussen kijken ze wanhopig om zich heen. Waar blijven hun kinderen?

Batelaan, artistiek leider van Theater Artemis, staat bekend om zijn originele voorstellingen, waarin hij speelt met de theatercodes en alles anders loopt dan je zou verwachten. Ook *Dans is lekker ritmisch bewegen op muziek* is weer een voltreffer. Met minimale middelen en nauwelijks tekst weet hij de kern van het moderne ouderschap te raken. De feestende jongeren blijven de gehele voorstelling onzichtbaar, maar het is overduidelijk dat alles om hen draait.

Tot diep in de nacht staan hun vaders en moeders in toenemende ontreddering te wachten. Het droogkomische spel werkt enorm op de lachspieren, vooral als de zware stem van de deejay ook de ouders begint toe te spreken. “*Are you háppy?*”, vraagt hij. “*Do you want móre?*”

Terwijl vanuit de onderkant van de feesttent sopschuim naar buiten komt, dat zich als een rookgordijn over de spelvloer verspreidt, klinkt de deejaystem steeds luider. Hij zweept de 40-plussers op en net als ze uitbundig mee staan te feesten, verpest hij hun plezier. “*Where are your children...?*” Aan het slot van de voorstelling zien we de overbezorgde ouders reddeloos ten onder gaan in het feestschuim.

Anita Twaalfhoven

Aan het eind van de voorstelling staan overbezorgde ouders reddeloos in het schuim. FOTO KURT VAN DER ELST | KVDE.BE

Cancelcultuur

Kunstcollectief Kirac blijft zoeken naar de **grens**

Het tegendraadse kunstcollectief Kirac veroorzaakte eerder in Nederland al een rel met een film over seksueel geweld. Afgelopen weekend werden de kunstenaars ook in België gecanceld. Terwijl ze nota bene een film over cancelcultuur wilden presenteren.

tekst **Joke de Wolf**

Op de stoep voor expositieruimte Kiosk in Gent staan een paar Belgen en zo’n veertig Nederlandse kunstliefhebbers. Zij zijn deze zaterdag met een speciale bus vanuit Amsterdam naar Gent gekomen. Overwegend twintigers, veelal universitair geschoold. Eén interesse hebben ze gemeen: een fascinatie voor Kirac, een Nederlands kunstcollectief.

Kirac is de afkorting voor Keeping It Real Art Critics, losjes vertaald ‘eerlijke kunstcritici’. Beeldend kunstenaar Stefan Ruitenbeek (1982) en archeoloog Kate Sinha (1988) bekritiseren sinds 2016 tentoonstellingen, musea en collega-kunstenaars. Dat doen ze in films, nu 24 episodes, die ze online naar hun ongeveer 1500 donateurs sturen en daarnaast soms openbaar tonen. Tegendraadse, controversiële films zijn het, creatieve variaties op reality-tv, waarmee Kirac zich profileert als het knagende geweten van de Nederlandse kunstwereld.

Zo onderzoekt Kirac het werk van gevierde kunstenaars als Renzo Martens en Rem Koolhaas: de Kirac-makers gaan met hen in gesprek en filosoferen over wat de kunstwereld doet met beroemdheden. Daarbij stellen ze vragen als: Wat is goede en wat is slechte kunst? En wie gaat daar eigenlijk over?

Het Nederlandse bezoek kwam naar Gent om in Kiosk de presentatie van de nieuwe film van Kirac te gaan bekijken en een daarbij gemaakte tentoonstelling. Directeur Simon Delobel had de Nederlandse kunstenaars zelf uitgenodigd omdat hij in hen gelooft.

Maar anderhalve dag voor de opening kreeg de directeur te horen dat het bestuur van de kunstacademie waaronder Kiosk valt, geen toestemming gaf. Er was geen ‘veilig klimaat’ om debat te voeren “door de polarisering die ontstaan is door de aanwezigheid van Kirac”. Het Gents online intimidatiemeldpunt meldet.org had sympathisanten mails laten schrijven aan het bestuur van de Gentse academie.

Kunstenaar Tarik Sadouma (1979), vast lid van de Kirac-crew en voor de gelegenheid getooid met een officierspet met glitters, heeft in de bus al een voorproefje gegeven van het Kirac-standpunt. “We gaan niet de wokies aanvallen”, zei hij – hij verwijst naar de zogenaamde ‘woke’-cultuur die de klagers zouden vertegenwoordigen. “Het gaat om de instituten, die zouden de kunst moeten verdedigen, niet de deuren sluiten na een paar anonieme bedreigingen.”

> Kirac profileert zich als het knagende geweten van de Nederlandse kunstwereld

> ‘Instituten moeten kunst verdedigen, niet de deuren sluiten na anonieme bedreigingen’

Verkrachtingscultuur

Eenmaal bij Kiosk aangekomen, gaat Sadouma door. “Als het bestuur de deuren open had gelaten, hadden we geweten wie er tegen ons zijn. We hebben hier vier maanden aan gewerkt, en vinden dat je het best weleens oneens mag zijn. Dat is normaal en gezond in een democratie. Maar sluit niet zomaar de deuren.”

Afgelopen oktober was er in Amsterdam ook protest omdat Kirac een verkrachtingscultuur zou toejuichen. Er waren protesten tegen de

Beelden uit de nieuwste Kirac-film ‘Under a Sinking Sun’.

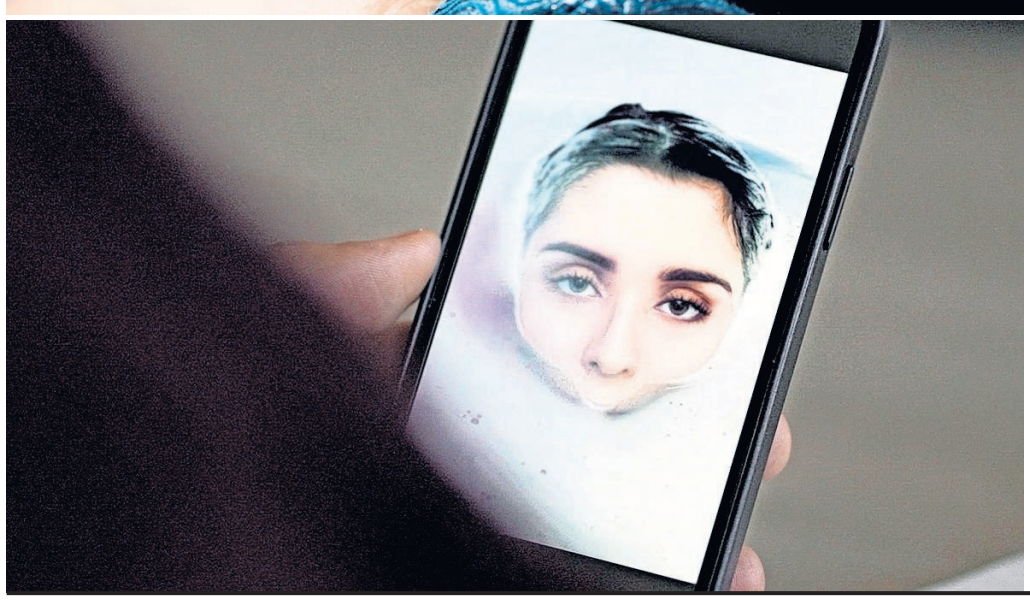

film waarvan debatcentrum De Balie de première wilde tonen. De rechtse filosoof Sid Lukkassen was er in te zien terwijl hij seks had met filosofiestudente Jini, en hij had zijn toestemming hiervoor later teruggetrokken. Hierover waren rechtse demonstranten boos, het zou ‘seksueel misbruik’ zijn, ook al had Lukkassen in eerste instantie vrijwillig meegedaan.

Tegelijkertijd protesteerden aanhangers van het feministische Wonda Collective op straat tegen Kirac, omdat Julian A. zou zijn verheerlijkt, een door twintig vrouwen van verkrachting en mishandeling beschuldigde kunstenaar. Bij de voorpremière van de vorige film liet Kirac A. gezeten op een paard langs het publiek lopen. Hoe om te gaan met deze gecancelde persoon én zijn kunst, was de vraag die Kirac met deze stunt wilde opwerpen. Dat werd niet door iedereen gewaardeerd.

> De van verkrachting beschuldigde kunstenaar werd op een paard langs het publiek geleid

Maar terwijl er bij De Balie nog sprake was van een protestactie buiten en een aangepaste vertoning binnen, is in Gent nu wél de vertoning op het laatste moment afgelast, net als de tentoonstelling van bijhorende kunstwerken, zoals schilderijen van Sadouma, die twee maanden zou duren.

Betrokken Gentse kunstenaars hebben voor de presentatie van de film last minute een alternatieve presentatieruimte gevonden in een voormalige fabriekshal.

’s Avonds is dáár dan ook de nieuwste Kiracfilm te zien, voor zo’n tweehonderd toegestroomde belangstellenden. De film *Under a Sinking Sun* gaat heel toepasselijk onder andere over kunstenaars die vanwege grensoverschrijdend gedrag hun baan en/of vrienden zijn kwijtgeraakt, en bij Kirac denken een veilige haven te vinden.

Terwijl personages Kate en Stefan een verstandige, rationele houding aannemen, speelt Tarik hier de opgefokte man die als ‘gay pimp’, een homoseksuele pooier, allerlei machtsspelletjes speelt. Dat levert bij vlagen uiterst ongemakkelijke scènes op.

Feministische danstraining

Filosofiestudente Jini, die een lucratieve bijbaan heeft met een privé-pornokanaal, heeft na bemiddeling van Tarik seks met een andere gecancelde man. Om steviger in haar schoenen te leren staan, krijgt ze een feministische danstraining van Kaouthar Darmoni.

Zij is in werkelijkheid directeur van Atria, kennisinstituut voor emancipatie en vrouwengeschiedenis, maar ook, zoals nu blijkt, een uitstekende actrice die in een paar zinnen op hilarische manier uitlegt dat niet alle seks slecht is voor vrouwen.

Heel ongemakkelijk wordt het als Tarik op uitnodiging van de Gentse kunstacademie de studenten beoordeelt. Tarik brandt het werk en de persoon van de timide student Chris Houben compleet af, iets dat veel vroegere kunststudenten bekend moet voorkomen. Ruitenbeek had in de bus al verteld dat alle studenten die te zien zijn in het deel over de kunstacademie, expliciet hun toestemming hebben verleend voor medewerking – het werk van Houben is hier nu zelfs te zien in de fabriekshal.

Terwijl tegenstanders van Kirac pleiten voor een *safe space* in bijvoorbeeld de kunstacademie om misbruik te voorkomen, pleit Kirac er juist voor binnen de academie géén blad voor de mond te nemen.

Drie Vlaamse kunstacademiestudenten uit het publiek zijn aangedaan door wat ze in de film zagen. Elvira Mulray moet zeggen dat ze wel schrok van de expliciete seksscènes, en een traantje heeft gelaten, maar ook moest lachen. Daardoor is het wel een werk dat haar nog even bij zal blijven. Louis Peeters’ hele klas was tegen de vertoning, maar hij is toch gegaan. “Ik weet nu waar de ophef over gaat. En ik ben blij dat ik het heb gezien.”

Trouw-lezers die de film willen zien kunnen een persoonlijke link aanvragen voor de film **‘Under a Sinking Sun’** door een e-mail te sturen aan Kiracfilms@gmail.com onder vermelding van de code 666.